

WB148 Zinnen die naar zichzelf verwijzen zijn raar.

Opdracht gemaakt door Laurens Leujes

Docentenversie

Inleiding

Zinnen zijn te onderscheiden in zinnen die waar (kunnen) zijn en zinnen die onwaar zijn. Maar sommige zinnen vallen buiten die tweedeling, omdat ze naar zichzelf verwijzen.

Leerdoel

Het leerlingen hebben inzicht in het mogelijk nut en de problemen van zinnen die wel of niet naar zichzelf verwijzen, en hun relatie met de werkelijkheid.

Inzet van het filmpje

Het filmpje wordt bekeken vooraf aan het maken van de opdracht.

Opdracht 1

Doelgroep: 5/6 VWO

Beantwoord op papier de vragen van deze opdracht in tweetallen (15 min).

1. Bedenk vijf zinnen die iets van mensen beschrijven of over mensen beweren. Ze kunnen dus ook over jezelf gaan. Let er op dat de zinnen waar zijn.
2. Bedenk vijf zinnen die iets van mensen beschrijven of over mensen beweren. Probeer er nu voor te zorgen dat de zinnen **niet** waar zijn.
3. Hoe kun je zeker weten of iets echt waar is, zoals in vraag 1, of niet waar is, zoals in vraag 2? Met andere woorden: wanneer kun je zeker weten of iets wel of niet waar is?
4. Bedenk vijf zinnen die over een ding of dingen gaan. Let er op dat de zinnen waar zijn.
5. Bedenk vijf zinnen die over een ding of dingen gaan, maar deze keer zijn de zinnen **niet** waar.
6. Wat is het nut van zinnen zoals in de vragen 1, en 4, of 2 en 5? Met welk doel gebruiken mensen zinnen zoals in 1 en 4, of 2 en 5? Is het makkelijker om vast te stellen of iets waar is bij de zinnen uit 2 / 5, of bij die uit 1 / 4 ?
7. Bedenk nu tien zinnen die over zichzelf gaan, dat wil zeggen zinnen die iets beweren over zichzelf, over de zin zelf dus. Probeer ervoor te zorgen dat de zinnen iets over zichzelf beweren wat waar is.
Eenvoudig voorbeeld: **Deze zin is kort.**
8. Bedenk weer tien zinnen die over zichzelf gaan. Zorg er nu voor dat de zinnen iets over zichzelf beweren wat **niet** waar is.
Eenvoudig voorbeeld: **Deze zin is lang.**
9. Wat is het nut van zinnen zoals in vraag 7 of vraag 8?
10. Was het moeilijker om de opdrachten 7 en 8 te maken dan de eerdere opdrachten? Zo ja, waarom? Welke problemen kwam je tegen bij het maken van deze zinnen?
11. Hieronder zie je een afbeelding van een beroemd schilderij van de Belgische surrealist René Magritte. Is de bewering over de pijp waar of niet waar? Of kun je beide antwoorden verdedigen?

Opdracht 2

De gegeven antwoorden bij opdracht 1 worden klassikaal uitgewisseld en korte bediscussieerd (15 min)

Een aantal tweetallen presenteren per vraag klassikaal hun resultaten van opdracht 1 presenteren. De andere leerlingen geven hun oordeel of de resultaten kloppen met de opdracht.

Opdracht 3

Kijkopdracht (5 min)

Bekijk het filmpje twee keer aan de hand van de volgende vraag: Welke naar zichzelf verwijzende zinnen komen voor in het filmpje?

Opdracht 4

Beantwoord op papier de vragen van deze opdracht in tweetallen (15 min).

1. Sommige woorden hebben meerdere betekenissen. Als je die in een zin gebruikt wordt de zin soms verkeerd begrepen. De woorden zijn dubbelzinnig, dus de zinnen ook. Geef aan welke betekenissen kan de volgende zin kan hebben: **Ga je diploma halen!** Verzin nu zelf drie soortgelijke zinnen.
2. "Als ik je zou vragen mee uit te gaan, zou je dan hetzelfde antwoord geven als het antwoord op deze vraag?" Is dit nu een ondubbelzinnige zin of niet?
3. We hebben verschillende soorten zinnen bekeken. Is er nu een type zin dat een meer betrouwbare relatie met de werkelijkheid heeft dan de andere soorten zinnen? Of zijn er teveel variabelen? Hangt een duidelijke relatie tussen zin en werkelijkheid af van woordkeus, of van de beschreven werkelijkheid zelf?
4. In computertalen moet de betekenis van de zin of de formule glashelder zijn, net zoals in de wiskunde. Woorden of zinnen met meerdere betekenissen zijn onbruikbaar, evenals beweringen die onwaar zijn, tenzij dat juist de bedoeling is.
Kunnen ontwikkelaars van software-programma's iets leren van zinnen die naar zichzelf verwijzen? Of is de 'gewone' taal onbruikbaar als hulpmiddel bij computertaal?

Opdracht 5

Bespreek klassikaal het nut of doel en de problemen met zinnen die over zichzelf gaan.